

ئالان باديو: دښاري درماوي-8 - ... ئازاد حځم

بېشي هڅه شته

سره تېره: نو د دې درم د بېلت په دښاري

په تېره کړي ناڅايرېس له ناستېکې گډوډا د دښاري هېنايې پېشې کې شاياني بېخيلېږدون نيسي. نو د دښاري خورپې هڅه نږدې وتني فلسفېشې گرتځې و ئالان باديو Alain Badiou، کې له مې بېشېدا ناوېلېدېږدون، يېکېکې له بېرې ندانې له مبارېږدون وتني ځې، کې شاياني تېهزېږدون، له ژرناوې "له مې دښاري درماوي" بېاوکړدې. له مې هڅه دې وشي دښاري situation له نووسېنېکې نو مې بېرې ندې گړنگې هڅه دې نو وشي درم گړنگ نيسي. نو مې له بېرېږدونې دښاري يېکېکې له وشې سرېکېکېکې فلسفې باديو هېرچې درم شتهکې دېت و دېوات، نو مې کېرېنا درم، دوېنې سارس و پېشتر ئېډېلا و...هتد. وشي دښاري دڅېته خانې فېرهنگې باديو، واتې دښاري هېروېکې بوون، خراپې، رووداو، خود، هېل و مېرې بېشېکن له زاراوې ناسي فلسفې باديو و کاردانې وې ځېشيان له سرې تېلاري سياسي و کې مېا يې تي وتارې فلسفې فيکې داناو. له مې گې نووسېنېکې باديو وې له وېشې حاډېږدون بې هڅه نډېکې پېانوايې نو مې دښاري داهېنراوېکې سياسيې، بېمې نو مې چې ندې استې؟ ئيا نو مې دښاري کېرېناوې دې توانېتې هېاوگې انېکې کې مېا يې تي پېشېي دروستېکات يان پېويستمان بې هڅه کې مېا يې تيېکانې ئېوې بکېنې پېلاماردانې سرمايېداري جېهانېش بېهې کېرېناوې چې ندې هېوا بېخېشې؟ چې ندې شياوې بېديهانې ئېوې هېوا بېخېشې؟ دښاري جېهان له چې دښاري کدا بوو؟ نو مې پېتايې نو مې دښاري بېرېو کېو دېباتې بېيې سرېتې دځوازين بزانين دښاري له زاراوې ناسي فلسفې باديو چې دځې يېنېتې، پاشان فلسفې باديو ځې له سرې چې بنېمايېکې شېکاريې فلسفې اگرتووې، نو وچار دېنې سرې خستې ووي کا کې بېچوونېکې باديو له وتاري ناوبراوې و پاشانېش بې کورتي گوزارې له بېچووني باديو سرېبارتې بې "گريمانې کې مې نيسي" دېکېنې، کې بېشېکې له هڅې سياسي نو مې بېريارې و ئېنگدانې وېشې له نووسېنېکې تايېتې بې پېتې کېرېنا هېبوو.

فلسفې باديو

پېرتووې قې بې فلسفې فيکې ئالان باديو (بوون و رووداو، له

1988) پاش ئۆلى ھایدیگەر (بوون و کات، ل 1927) و سارتر (بوون و هیچی ، ل 1943) ب سەھمەن پرتووکى فەلسەفە لایقەتەم دەدرت کە ل نۆندى فەلسەفە رەئەوا ل سەر واتای بوون نووسرا بەت. گومانیناوەت، ھەر ئەم پرتووکە بناغەى ب ناساندنى فەلسەفەى رووداوناى بادیو ل ناو فەرەنسا و ئەژئەواش داناو. بادیو کە ئستا ناو کە دیار ل ناو فەلسەفەى کەنتینەنتالی فەرەنسى و ئەوروپای گەتووکە کەرەکی چالاکی فەلسەفەى شیکردنەوای ئەنگلە- ئەمەریکیش. یشەى بیرکردنەو سیاسییەکانی سەر تا ماوی (Maoist) بوو و دواتر پەست ماوی (postmaoist) ، ئەستاش کار بە خوێندنە "سیاسەتەکی بە حیزب"، "سیاسەت بە دەوڵەت و سیاسەتەکی ئەنتی پەرلەمانی" (anti parlementarisme) دەکات. بادیو ل دیدى زەمینەسازى بە داکیکیکردن ل فەلسەفە ھەر ل سەر تە نووسینی و خەى وەك دوژمنەکی سەر سەختى "فەیلەسوفە سەفستەکان (فەتگەنشتەن ، دەریدا، لیوتار و...) نیشاندەو. ئەبەتە تەگەشتەنگە ل کە کارىگەر ئەمەزیشى ل بواری گەتووکەى سیاسى ھاوچەرە ل سەر تەمەى جەنگ دەر بە تەرەزیم، خیانەت و گەندەبەى، وەك دیاردەگە ل کە گرنگى بواری فەلسەفەى ئەوشت، وروژاندو و وەرچەرەندەکی چاکیشى ل فەلسەفەى کەمەلەتەى و سیاسى تەزەى فەرەنسەش کردو. ل تەئەزینەو فەلسەفەییەکانیا ئەخەگرەکی تەووند ل دەمەکراسى ھاوچەرەى ئەژئەوا و یەکەکیش ل ئەیاریدەکانى 68 ی پاریس و داکیکیەریش ل ئەیدەى کەمەزیم و پەشیوایە بیرکاری فەمەمە ل ھەر. بە پەچەوانەى ھاوئەوکانى ل 1960 کان ، کە گرنگیان بە فەلسەفەى شیکردنەوای نەداو، ل و گەتووکە فەلسەفیانە بە ئەگایە کە ل نۆندى فەلسەفەى ئەنگلە- ئەمەریکی تەبەت بە ئەژیک و زمانەوانى کراون. بە تەگەشتەنەکی تر، فەیلەسوفە فەرەنسەییەکانى سەردەمەى بادیو ، ئەبەتە ئەپەستەمەل ئەژەکانى ل دەرچەت، ئەو ئەندە بایەخیان بە فەلسەفەى ماتماتیک و ئەژیک نەداو و زیاتر بە سیاسەت و ئەدەب و شیکردنەوای دەروونى و مەژوویدەو سەر قەبەونە. ھەر ئەو و خەش کە شەخشی قوتابیان ل 1968 ل پاریس ل دەرکەوتن دا بوو بادیو یەکە بوو ل چالاکەوانە سیاسییەکانى گەپەنەکانى پاریس و وورد ووردەش ل بارەى خود و گەشتى ئەم خود ل جیھانى سیاسى و ژيانى ھەزیرەدا ھاتوو تەگە. دیدى شەخشیگەى و بیرکاری بادیو پەییوەندى کە یەکانیگری بە باوکیەو، رەیمەند بادیو Raymond Badiou ھەبە، کە ل ماوای جەنگى جیھانى دوو، ل ناوچەى تولوز Toulouse ، ل گەگە گرووپ بەرھەستکارەکان دەر بە ھەزى فاشى چالاکەوانبوو و پەش ئەوشت سەر قەبەى بیرکاری بوو.

دډز له فلسفې باديو دا

واتای دډز له لکسیکونۍ فلسفې باديو بڼې فلسفې څې هې. ئېم بیرمۍ نډه فوړنسیۍ له یېکم گور نووسینیۍو بڼې ناوی "بوون و رووداو"، گړنگی بېم واتایۍ داو و له اڅۍ کړدنۍ کانی بې رووداو و هل و مارج و خود کۍ کی لږو رگرتوو. دډز بې پۍ فلسفې فلسفې بادیو "دډز بې فلسفې، دډز بې هزری فلسفې". "دډز دډز له بارودڅ پکها تېت" و ځای جیا کارۍ نېوان ناو و و دډر وڅ. له هزری فلسفې بادیو دډز له گډ وڅ یې کی تر دډت بې کار بردن ک بې شایۍ. لږ بې شای هیچ د گډ یې نډت. هیچیش له ناو دډز څې له دډزینۍ وې بې شای بریتید کات. بې شای له ناو دډز ئو بې تا یې ک پوړیستی بې پکړدنۍ وې. وات "دډز له سږ بې شای پکډت". بې شایش له دډ خډا شتی، هیچی، تیانیۍ بې یې ناو نډ تراو. کوا بېت ناو نډ تراو ئو شت یې ک بې ش. دڅی بې شای بېم جږ دډت سازان. بېم شو یې بېت ک باس له دډز بکۍ ین پوړیستمان بې باس له دډ خیش دډ بېت. لږ پرسیار ک ئو یې ک دڅی دډز چن دډت سازان؟ گږ ولام کمان له جږی نموونۍ یې کی زیندوو بېت له سږ ه نووک ئو و د بې ژین: دډزی ئستای جیهان بې دډست پتای کږ ناو و دڅی ئو دډز چ تگ یشتن کمان لا دروستد کات گږ ئم له ئستږ یې کی تر و بې نډ سږ زوی. بې پۍ پسپران له هزری بادیو ئو شایانی وتن ک دډز له پوړیو نډیدای بې واتای استیۍ و. له بږئ وې فلسفې بې پۍ بادیو کړد یې ک له استی ئو و استیش ه روک دډز فری. وات نه دډز و نډ ش استی تا ه ه نډ نیین. دډز لای بادیو ځای شت پکډ نډت، وات دډز دډ کرټ سیاسی بېت، ماتماتیکی بېت، بې نموون دډز له م نووسینۍ بادیو له سږ کږ نا درماویۍ.

ه نووک یې کی درماوی

ئالان بادیو له سږ تاي نووسینۍ کی تایبټ بې پتای کږ نا فایر س، ک بې ناوی "له مډ دډزی درماوی" بې او یکر د تږ، ه ما بې ئو دډ کات ک نه یزانیوو ئم دډز ه نووک یې، ک له ناو ځ کدا پتای کی فایر سانۍ شتۍ کی ئاوارتانه (exceptional) ی تایبټ نه بوو. بې دډت: گږ له پتای فایر سی ئایدز و دډستپ بکۍ ین بږ و ئ نفلوانزای بانډ و فایر سی ئیولا Ebola و فایر سی سارس (SARS 1) - و بې شکی تر ل و فایر سانۍ ئنتیبا یې تیک چار سږی نډ کړدن و تاد گاتۍ خودی گډان وې سور ژش- د بېنین له م بار یې و بازای جیهانی کاری څې بې و جږ دډ کات ک د یې وټ، نک ه رئ و بگر ناوچ یې کی زړیش له جیهان بې پزیشکی پوړی ديار و

په ویستیځه کانی کوتانیشی تیا بډینا کړت، ئو وېش له دوا تر دا
د ډرک وټنې درمی ترسناکی بډم وویي، هر ر بډنموونې ئو و
ملیځنه هایې بډه ی ئایدز و د مرن بډگډی له سره ئم لایځنه.
سرباری ئو و استیځه ه یې ئو وېش ئو و یې که دزی پټای ه نووک
کار دانه وې سخته لاسر ټټاوا داناو و له سسیال میدیاش
د بډنگیځه کی زری وروژاندوو. بادیو پټیوای پوښته ئماژ بډ
ناوې استه قینځی درم که بکرت که ب هچ جړک له وې پټشو، وات
له سارس 1، تاز تر نیی. که وابت بډپی ټگډیشتنی بادیو ناو
استه قینځه کی ئم درمی ئستا سارس 2 (SARS 2) و ټواوکری
سارس 1، که له بډهاری 2003 پید وټرا یې کم نه خشی نه ناسراوی
سدی بیست و یې. بډی درمی ه نووک هچې له گډه ئو وې پټشو تر
جیا نیی و بډم ش دوو م جړی درم له م سد یې پکدنه. له م
حالت دا بادیو بډباشی دزانته که ټخنه ئاسته د سټات بکرت،
چونکه پاش سارس 1 ټوژینه وې پوښته لوبار یې و ئنجامه درا، گډر
بدرایې ئستا بډستنیځا نکر دنی سارس 2 سوو دیله وړدگیرا.
و کتر، بادیو پا بډنډوون بډو دیسپیلین توندی بډه ی ئم
پټای و د روستبوو بډپوښته د بینته و له ما ټو بوونیش له ه موو
شته کی تر بډباشتر دزانته و داواشی له ئوانیتر ئو و یې که ه مان
شته بکن، هچ نه بته بډپاراستنی خیان له ټووشبوون و پاراستنی
ئوانه ش که له پشی پټشو وې م ترسیکن، که کارم ندانی پزیشکی
د گرتو ټا دگاته بډتم نه کان له “مای بډساچووان” و
ئوانه ش که بډر و کار کا نیان ټټان بډدکون. که وات “له
ما ټو مان و” بډچوونی بادیو ئرک و بډشکه له و دیسپیلین
لایسره و باسکرا، ئوانه ش که بډمان پوښته خیان بخورته و
دا ډد یکیان بډداینبرکته. استه ئم ئرکانه بوون بډ
ناچار یې کی زر مانا دار، بډام پوښته بډتقلا ی شیکاری زریان
دروستکردنی گایې کی نو بډبیرکردنه و نیی. بادیو دټټته:
ټټان ه قایې ټکی زر د بیستم، ه قایې ټکان بډره می ئو و
پټشو یې ئو دز دروستیکردو که له کټایدا دز کی سان یې.
بادیو بډگومانیش له وې ئم دز درماو یې بډچوونی جیای
دروستکردو: ه ندک له جیهانی خیان دان، ه ندکی تر خریکی
له م کردنی ماکرون Macron ی داماون و ناشزان، که ماکرون وک
سره کی وټات، له کاتی جڼگ یان درم، ټنیا خریکی کاری خپتی و،
که دز کیښ له پشت ئم درم و له سډره ټټان چنډ جمسریې.
ه ندک لافې ش ټگډی له ددنه له کټکا هچ شته کیان بډلناو بردنی
درم که پټنی. ه یې که وټته بارک و نزیکه له شبنی
ئپ کالپس (apocalyptic) (هستی که تایی جیهان)، ه ش ټنیا له

خەمى خەيدايى، ئۇمۇش درىڭزى پەندەنىڭ بىلەيدى تا كاتەكى نادىار. بىلەنچۈنى باديۇ، پەندەچەت ۋوبىۋوبۇنىڭ يەكە زىرى ئۇم دەرم لى گشت شوئەك زەندەك يەكە لى چالاكى جەۋھەرى ئەقەلى كەسەكان دروستكردەت و ناچارىشكردوبەتن بىلەندەك دەرچەلى خەماۋى تر بگەندەۋە- تەسەۋف، ئەفسانە، نوۋىز و بىلەينى- كە لى سەدەكانى ناۋەستە كاتەك پەتا تىيا بىلەۋوبۇتەۋە ئۇشتانە ئاساى بوۋە. لى دەرئەنجامى ئەۋە، باديۇ پەيوايە ناچارە ھەندەك شتە بىلەت كە بىلەنچەكەۋە ناۋىلەننەت: دەكارتانە (cartésiennes) (فەلەسەفى فەرنەسى دەكارت مەلەستە). سەرەتا ئامازە بىلەكەشەكە دەكەت كە ئۇم دەرم لى ھەندەك شوئەن بىلە خراپ ناۋىرا و بىلە خراپەش چارەسەرەرا. سەرەتاكەنى ئۇم دەرم دەكەت لى شوئەكەكى ۋەك ۋەھان دەستەپەكردەت كە ژىنگەكەكى سەرەتايى لى پاكۇخاۋەنى و خەپارەزى تىياى و بازەۋە كراۋەكەنىشى شوئەنى فەلەشتەنى ئازەكەكى زىندەۋە. ئەۋە بىلەچۈنەش ھەكەكە تەكەكەكى قايرەسەكان لى ئازەكەكانەۋە بىلە مەلەف دەن. ۋەۋەنىشەنە چەن ئەمە روۋدەدەت؟ كەرە زانستەكەكان دەتە ئەۋەمان بىلە شەكەنەۋە. بانگەشەكەكەش لى ئەننەرنەت دەكەت كە چەنەكەكان شەمەمەكەۋە خەرن و كەچە ھەچەشەنەلەنەت. گەۋەتەۋە تەكەكەكى قايرەسەكان لى ئازەكەكانەۋە بىلە مەلەف، بىلە باديۇ، ئەمە خەلى سەرەكەكى كەشەكەكە. ئاشكەرايە دەۋەتە سەرمايەدارى چەنى ئەمادە بوۋەكەكى باشى لى ناۋە بازەلى جەھانى ھەكە و پاش دەرەكەۋەتنى قايرەسەكەش لى شارى ۋەھان تەۋەنرا شەرەكە، كە 40 مەلەنىيە، گەشەگەربەكەت و قايرەسەكەش بەنەبەكەت، لى مۇخابەن ئەمە كاتەكەكە قايرەسەكە بەرەۋە جەھان شەت. بىلەپەلى شەكەردەۋەكەكى باديۇ ئەمە لىلەدەم كەشەكەكى دۋانەيدەن سەبارەت بىلە دەزى دەرمەكە. چەن؟ سارس 2، ئەۋەلى لى ۋەھان دەرەكەۋەت، ھەۋەكە لى شەنگەھەشەخەتە تر دەرەكەۋەت، ئەۋەش بىلەھەلى ئەۋەچەنەۋە بوۋە لى دەرەۋەلى چەنەۋە ھەتەۋەۋە. چەن لىم خەۋەتە دەكەت ۋەك ئەۋە بىنەرەت كە شوئەكەكى كەنى پە لى داب و نەرەتە دەرەن و ھەۋەكە بازەۋەكە جەھانىشە، خەكەكى كە لى ھەموۋە لایەكەۋە سەردەنەكەن. كەۋەبەت لىم خەۋەتە دىارەكەنى قايرەسە سەنە نەيە. لىۋە سەرنجەكەشتە، دەرمەكە لىكەلى نەيە، لى مۇخابە ۋوبىۋوبۇنەۋەكەكى لىكەلى بوۋە ياخۇد دۋەتر بىلە لىكەلى مەيەۋە لىگەۋە بوۋەنى ھەندەك ۋەتە سەرەۋە نەتەۋەشە. شتەكەكى ۋەۋە كە دەۋەتە بەرجەۋەزىيە لىكەلىيەكان كەۋەتە بەرەلى پەشەۋەلى ئەمە ۋوبىۋوبۇنەۋەكە. ۋەتە ھەرەكە بىلەخەلى كەرى لىسەر ۋەستەنى دەرمەكە كەرد.

باديۇ نە ئابوۋەرى جەھان ۋەك يەكە ئابوۋەرى سەرمايەدارى جەھانى دەنەتە و نەش بازەۋەكەكى. ئەۋە ناكەكەشە لىنەۋە ئابوۋەرى و

سیاسه تی جیها نیدا هه بوو له ټووبه ټووبو نه وای ئم درم پتر درکه وت. واتهانی ئه وروپاش نه یان توانی سیاسه تی خپان له ټووبه ټووبو نه وای فایر سه ټکه بگه ن. گومانیش ناکرته به ټووبه ټووبو نه وای ئم ناکه کیه گهر په ویستبکات ده وای تی نه ته وایی ناماده یه شه وازی ده سه اته ته که ی بگه ته. چن؟ له ما وای جه نگی نه وان واتهانا ده واته واپه ویستید کرد بارگرانی نه که هه ر بخاته سه ر ها واته تیان، به به کو به رجواز یانیش، ئم مهش به پاراستنی سه رمایه له که ی بوو نه که شته کی تر. له و ده مانده به شه که له پیشه سازیش خپما یه ده که را به تایدته ئه و جه ری به به ره مه نهانی جه که وه تایدته بوو. هه نده که له به رجوازیه کانیسه ده کران به ئه فسه ر و دواتر له به ری جه نگ ده مردن. زانا کانیسه شه و ته ژ له په ناوی به ره مه نهانی جه که نو کار یانده کرد. زه که له رونا کبیر و هونه رم ندانیسه ره یه پرو پاگه نده یان ده بینۍ. ئه وه بوو ده زی کاته جه نگ و ده وای تی نه ته وایۍ. هه رچی ده زی درم که یه، بادیه وته نی، هه موو په رچه کرداریه کی به خه وه بینۍ، له مه وه شه وه باسی ده زی فاره نسا ده کات که چن ماکر نه بانگه شه ی یار مه تیدانی خا ون کار و پیشه بچو و که کانیکرد و به اشکا ویش ئامازی به ئه وه کرد "ئمه له جه نگ داین". گومانی ناوته له کاته جه نگ یان درم ده واته ناچاره سروشته چینایه تی خه ی بگه ته ته تا ستراتیژ که ئه وته ده ته ته به هه یه وه به کار ته ټووبه ټووی ئه وه به ته وه مه ترسی دروستکه ره. ئمه ده رنه نجامی له ژیکۍ ئم جه ره ده زانه یه که له که تاید به بردنه وای ئه و جه نگۍ ماکر نه ناوینا. له ره ده که ته باسی خراپی که رته ته ندروسته تیشکه ته که له ټووبه ټووبو نه وای درم که له ئاستی په ویستدا نه به ته. به ده نیایه وه ئه وه شه وه اته ده خاته به رده م ده زه کی نا هه مو ار وه.

[illegible]

ناشت هیچ جـر د ره‌اوښتـی کی سیاسی لـو بـدیـکـرـتـ. هیچ هیوایـکـیش بـ رجوازیـ سیاسـیـکـان ناکـرـت کـ بکارن پـا بـ ماکـر نـو بـنـ. ئـوانـی ئارـزووی گـانـکی استـقـینـی سیاسی لـ فـر نـسا دـکـن پـویستیان بـو یـ کـک لـم کـا تـ درماوی و تـنانـت گـشـگیر یـش و رـبـگـرن تا فـیگـری نو ی سیاسی دروستـکـن. ئـم دـز و اشـیـکـرد پـویستمان بـو بـت پـداچوونـو بـ دـزی نـخـشـان و تـندروستـیدا بـکـین. سـیال میدیاکانیش جار کـیتر سـلمانـدیـان کـ گیرفانی ملیارد لـر کـان قـو و تـرد کـن و زـمـینـش بـ بانگـش یـکی لـی فاشیستان خـشـد کـن.

کـوابـت، ئـوی لـ تـکـستـی کـی بادیو و و بـرهات سـر تـا ئـو بـو کـ بـرسـین: فـر بـوون لـم پـتـای بـ کوـمان دـگـیـنـت؟ دـشـت و سـام کـ ئـو بـت کـ ئـم پـتـای مـر قـایـتی خـستـژـر تا فـیـکـردن و و. ژـمـکـان هـمو شـتـکیانـکـرد تا بـسـریا زـابـن. بـشـک لـو ناچاریـ تـندروستیـ هـندک لـ و اتانی ئـوروپا تـکـوتن پـیونـدی بـ خـراپی کـرتی تـندروستیـان و بـو تا گـور یـی پـتاکـ. دورکـوتن و شـ، بادیو و تـنی، لـ لـکـدان و ی سـفـیان بـ ئـم دـز گـرنـگی خـی دـبـینـت. هـرو هـا بـتوانای دـو و تـی ناسیـنـال لـ رووبو و و بون و ی ئـم رووداو جیهانی وایکـرد ئابووری و سیاست ناکـکیان تـبـکـ و تـ. ئابووری کـوتـژ لـر سایـی بازار ی جیهانی و و ئـرکی سیاسـتیش بو و و و و و بون و ی درمـکـ، ئـبـتـ، لـ ناستی دـو و تـی ناسیـنـالدا.

گریمانی کـم نیستی

لـو تـکـستـی کـ بادیو لایسـر و سـبارت بـ دـزی جیهان پاش دـرکـوتنی کـر نا کاریلـسـر کردو و دـبینـ سـبـری هـزی چـپـگـرای بادیو، تـنانـت چین، ماو و کـم نیزمیش کـوتوونـت ناو هـزی سیاسی تـکـست کـ و. بـی بـ پـویستی دـزانین ئامـژ بـو بـکـین کـ بادیو یانـز ساـک لـم و بـر، لـ 2009، نووسینـکی بـناوی گـریمانـی کـم نیستی Hypothèse communiste نووسیو، کـ بـشی پـنجـمی زنجیر پـرتووی “بارودخ” پـکـدـنـت، بـ ئـو مـبـستـ لـر چـند تـگـیـشتنـکی ئـو نووسینـ بـسـر دـکـینـو. بادیو لـژ لـر سایـی ئـو گـریمانـی جار کـیتر و اتاگـلـکی وکـ دـو و تـ، دـمـکـراسی، ئـپـزیسیـن، مللانی کـم مـایـتی، سـرمایـ و دادپـرووری دـخاتـو و بـرمشتومـی فـلسـفی بـرینـو. هاوکات بـپی ئـو گـریمانـی نـ داهاتووی مـر قـایـتی لـ سـرمایـداری بریتید بـت و نـ تـا هـتـایـ مـر قـایـتی لـ ناو بـدادیدا دـکارـت بـزیت. بیر کـی بادیو لـر

ئەو ۋە يەككە جىھاننىكى تر جەڭلە سەرمايەدارى دىشەت ھەتتە و دىر بىم جىھان سەرمايەدارى و ھەتتە تەنەكە ئىستە بىتە سازان. بىم بادیو لەمەنە تەدا گەنەنە ۋە ئایدىيە كەمەنەمە نىزمە گەنگە خەي ھەيە، چۈنكە ئایدىيە كەمەنەمە نىزمە سىياسەتە شەشەگەنەي، مەملەنەي چىنەيەتە و يەكەنەنەمە بىردە خەتە و. بىسە پرسىيەكە لەرەدا ئەمەيە: شىا و ئەمە گەنەنە ۋە يەكەنەنە ۋە ئەزەمەنە شەي مەفە لەرەسەيە كەمەنەمە نىزمە تىيەزەيە؟ واتە "بەپەي چە ۋەيەتەك چەلەكەرنە ۋە ئایدىيە كەمەنەمە نىزمە" گەنەنە؟ شەيەنە و تەنە، كەمەنەمە نىزمە، بەفە ۋە بادیو، تەكە گەمەنەيە ئەستەقەنەيە و ئەوانەش كە دىستەردەيە ئەمە گەمەنەيە دىبەن خەيەنە دىخەنە باۋەشە ئەبەۋەيە بازە و دىمەكەسەيە پەلەمەنەتەزەمەيە و. جەڭلە ۋە بادیو بەشەكە لە ئەفەكەرنەكەنە تەيەتە بە كەمەنەمە نىزمە بە ۋەستەن لەسەر دىستەۋەزەيە "فەشەل" تەرخەنەدە و. پرسىيەيە فەشەل چەيە؟ چە لە سىياسەتە تە بە فەشەل دىزەنەتە بە ئەمە فەيەلەسەفە فەرەنەسيە ئەمە دۇو پرسىيە گەنەنە بە دۇۋە ھەكەريە مەژۋەيە فەشەلەيە كەمەنەمە نىزمە. ھەر ئەمە ئەۋەشەمەنە و بىردە ھەنەتە و كە ۋەشەيە كەمەنەمە نىزمە چە لەمەنەدەنەيە كەدەكەتە و. بەپەي ئەمە بىرەندە فەشەلەيە كەمەنەمە نىزمە بەگە نەيە لەسەر دىستەنەگەرنە لە ئایدىيە كەمەنەمە نىزمە. ئەمە ۋادەكەتە بىنە گەمەنەيە كەمەنەمە نىستە لە ھەزە سىياسەيە بادیو لە خەيە يە بىرەتيە لە گەيشتەنە بە ئایدىيە زەگەريەۋەيە و يەكەنەيە. نەكە ھەرەنە ۋە بەكە دۇۋە چارەسەريە نەشە بە فەشەلەيە سىياسەيە كەمەنەمە نىزمە دىگەنەتە و بىرەكەرنە ۋە نەيە سىياسەيە پەشەيەردەكەتە. ئەمە بە مانەيەشە دەتە كە دىرەكە و تەنە ھەزە سىياسەيە نە، بە بادیو، ھەۋەيەكەنە بە سەرخەستەنە گەمەنەيە. بەيشە بادیو لە دىدە سىياسەيە ۋە بەدۇۋە ھەكەريەكەنەيە فەشەلەيە كەمەنەمە نىزمە دا دىگەنەتە و لە ۋە بارەيە ۋە سە چەكەيە شەشەگەنەيە لە مەژۋە دىيەردەكەتە كە ھەگەگە تەۋەخمە پەزەيە كەمەنەمە نىستە بونە: كەمەنەيە پەريە، شەشە كەلەتەۋەيە (چەنە) و ئەيەريە 68 (رەۋدەۋەكەنە ئەيەريە 68 يە پەريە). بادیو لەلەيەكەۋە كەشەكەنەيە ئەزەمەنەيە كەمەنەمە نىستە دىخەتە بەرچەۋە ۋە ھەشە تەۋەندەكەتە سەر پەكتەزەكەرنە سىياسەيەكەيە ۋە لەلەيەكەتە ۋە دىستەردەيە گەمەنەيە كەمەنەمە نىستە نەتە و ۋەكە دىرەجەمسەرەكەيە سەرمايەدارەيە بەكەريەدەتە. ھەمەشەش ئەۋە دۇۋەتەكەتە ۋە كە فەشەلەيە چەپە فەرەنەيە، ۋە ئەۋەپەيە، كەردەنە ۋە نەگەتەيە لەسەر تەگەيشتەنە بە كەمەنەمە نىزمە دانەۋە. لە باسە گەمەنەيە نەۋەرەۋە بادیو بەۋە ۋە نەۋەستەتە كە تەنە نامەيە سەرمايەدارەيە جىھانەيە پەشەنەدەتە بەفەدە ۋە ئەۋە كە ئەۋە سىياسەيە تەخەش بەرەسەدەخەتە كە مەفەيەتە لەرەسەيەيە سەلەنەمە تىيەزەيە، بەۋەمە چەۋەندە ھەتەر بە سەلەنە بە ھەنە دىزەنەتە. پەشە چەكەرنە

ئەم پەرتوو كەش بى بىردەوام ئى و پرسىيارى ۋوبىۋو دى بىتۋو كى
بىمجىرىيە: پاش ئى و ئىزمونى تا ئى كى كىمىنىزم بى مەقايەتى
ھەنەي (ستاليزىزم) كىس ئامادىي گرىمانى كىمىنىستى لاپسەندىت؟
واتى ئى و بىدادىي كىمىنىزم لى چىنى ماو و سەفەتتى ستالين
دروستىكردو گەورەترىن كەشەن لى بىردەم ئى و گرىمانىيە ئىستا
بادىو دىخوازەت بىبگەننىۋو، بىمەم بادىو بىراوردەردىنى
تاوانسازىيەكانى سەرمەيدارى بى كىمىنىزم بى شەكىلى نەشەو
دەزانەت. نەك ھەرنەۋو بىگە ئايدىي كىمىنىزم كى بىشەك لى مەژوۋى
ئايدىي سىياسى ۋەردو و ئىزانەكىش ئىنجىلى چەپەكان بوۋ لى
ئىستادا گونجاندەن لى بىردەم زەركە ئىستەمىدايە. ئىستا كى
سەرمەيدارى گەشەتە قەناغى پاش سەرمەيدارى ئىگە بى ھەتەناۋى
كىمىنىزم نادەت و تاپەشەبەكەت ئايدىيە قەزەۋەندەكەت. ئىگەچە
ئەشەكرەدەن ئى و نادەدەپەروەرى و قەيرانە ئابوورىيەنى
سەرمەيدارى لىكەي، دىۋەتتى ناسىيەنالى سەرمەيدارى، لى كىمەگە
بەھەمەنەناۋو ھەكارن كى سەرمەيدارى خەشەۋىست نەبەت، بىمەم
سەرمەيدارى جىھانى لى گەنەنەۋى كىمىنىزم دەترەت؟

تەبىئى: لى و ماۋەيە كى بىشەكى زەر لى فەلەسوف و ۋەناكەيرانى
ئەوروپا دىستەنكەرد بى نوۋسىن لىسەر پەتەي كەفەدە-19 ئالان بادىۋىش
يەكەك بوۋ لى و بىرمەندەنە لى ۋە بارەيەۋ كەۋتە نوۋسىن.
نوۋسىنەكەي بىناۋى "لەمەم دەزى درماۋى Sur la situation
épidémique" لى 21/03/2020 بىۋەكرەيەۋ كى نەسخەي ئىنگلىزىيەكەي
لى مەپەرى چەپەنەي قەرسە versobooks.com لى 23/03/2020 دانرا.
تەكسەكە لىلەين رەناكەبرى ئىتەلى ئەلبەرتە تەسكانە Alberto
Toscano ۋە، كى يەكەكە لى ۋەرگەيە كارەكانى بادىۋى بىسەر زەمانى
ئىنگلىزى، ۋەرگەردە. نەسخە فەرنەسىيەكە لى زەر شەۋەن
https://qq.media / بىۋەتەۋو. بادىۋى لى نوۋسىنەكەي لى ھەندەك
شەۋەن درم Épidémie بىكەردەبەت و لى ھەندەك شەۋەنى تەپەتا
Pandémie .